

4

Herdenking naar aanleiding van het overlijden van Meindert Leerling (oud-fractievoorzitter RPF)

Aan de orde is de herdenking naar aanleiding van het overlijden van Meindert Leerling (oud-fractievoorzitter RPF).

De voorzitter:

Aan de orde is het in memoriam van Meindert Leerling, onze herdenking. Ik heet de familie, zijn vrouw Fien, zijn zoons Rodric en Arnoud, zijn dochter Marjan, schoonzoon Luc en kleinzoon Anne-Joël, van harte welkom. Ik heet ook de minister-president van harte welkom, net als de minister en de staatssecretaris. Ik wil iedereen in de zaal en op de publieke tribune verzoeken om, als dat lukt, op te staan. U ook allemaal welkom bij de herdenking van Meindert Leerling.

"Het Kamerlidmaatschap vergt alles van je." Meindert Leerling zei dit in 2015, toen hij op verzoek van het Nederlands Dagblad nog eens terugkeek op zijn politieke carrière. Meindert Leerling was van 1981 tot en met 1994 lid van de Tweede Kamer voor de Reformatorische Politieke Federatie, ofwel de RPF. In die jaren was hij ook fractievoorzitter. In het jaar 2000 ging de RPF samen met het GPV op in de ChristenUnie.

Meindert Leerling stond aan de wieg van de Evangelische Omroep en werkte als regisseur van programma's. "Maar", zo schreef hij in 1986, "het staat voor mij vast dat de Here mij op de post wilde hebben waar ik nu zit." Deze uitspraak is typerend voor de manier waarop deze politicus zijn taak opvatte. Meindert Leerling heeft altijd zijn werk en ook zijn persoonlijke leven gericht naar de Bijbel. Hij voerde bij zo veel mogelijk debatten het woord om het christelijke geluid zo vaak mogelijk te laten horen. Hij deed dit vanuit een duidelijke, vastomlijnde overtuiging, die ook bleef wanneer de andere partijen een ander pad insloegen.

Toch leverde deze politiek vanuit het geweten — daarmee was er ook een duidelijke koers en een duidelijk kader — ook onverwachte momenten op. Zo gebeurde er tijdens de behandeling van de Wet gelijke behandeling in 1993 iets opmerkelijks. De discussie ging onder andere over discriminatie van homoseksuelen. Leerling betuigde zijn spijt voor het feit dat in kerken en christelijke partijen de vervolging van deze groep nooit openlijk is afgekeurd. Dat maakte zo veel indruk bij de belangenorganisatie voor de integratie van homoseksualiteit COC dat deze organisatie hem bloemen stuurde.

Een ander moment was in 2014. Hij nam toen het initiatief om een breuk te herstellen die al decennialang bestond. Sinds de verkiezingen van 1981 had hij een moeizame relatie met fractiegenoot Aad Wagenaar, die vandaag ook aanwezig is. Dat leidde tot een breuk binnen de fractie, maar ook persoonlijk. Nadat Meindert Leerling een preek had bijgewoond over schuld en vergeving, vond hij het tijd voor heling, en er kwam een verzoening.

Na zijn Kamerlidmaatschap bleef Meindert Leerling van zich laten horen, al was het alleen maar via heel veel ingezondenbrievenrubrieken van de kranten. Vaak ging het over Israël, een land waar hij veel mee bezig was. Hij organiseerde ook reizen voor journalisten en politici. Het leverde hem een onderscheiding op van de Israëlische regering. Hij bleef ook actief in zijn partij. Hij sloeg geen congres over. Tijdens een van de congressen, in 2015, werd hij helaas getroffen door een beroerte. Dat had grote impact op zijn leven. Hij raakte gedeeltelijk verlamd en werd uiteindelijk verzorgd in een verpleeghuis. Meindert Leerling overleed op 9 mei in zijn woonplaats Bergambacht.

We zijn Meindert Leerling dankbaar voor wat hij voor de Kamer en de Nederlandse democratie heeft betekend. We wensen zijn familie en alle dierbaren van hem veel sterkte toe om dit verlies te verwerken.

Ik geef nu het woord aan de minister-president.

Rutte:

Mevrouw de voorzitter. Na de laatste verkiezingen deed Meindert Leerling een bijzondere ontboezeming. Hij had op Carola Schouten gestemd. En dat terwijl hij als politicus altijd van mening was geweest dat vrouwelijke partijleden met kinderen niet in de Kamer, maar thuis moesten zijn. Een mens mag toch van mening veranderen, was zijn simpele verklaring. Daarachter school de reis die hij als mens had doorgemaakt, van rechtlijnig en standvastig politicus naar de man die later in zijn leven denkbeelden heroverwoog en verzoening zocht in persoonlijke relaties.

Niet de politiek, maar sportverslaggeving was de eerste grote passie van Meindert Leerling. Toen hij de overstap maakte naar de politieke arena, behield Leerling de blik van de sportverslaggever. Toenmalig premier Lubbers typeerde hem bij zijn afscheid van de Kamer als "een krachtige en kritische commentator vanaf de zijlinie" en "het geweten van de grotere zusterpartijen".

Het kenmerkt de politieke stijl van Leerling, voor wie getuigen belangrijker was dan politieke punten scoren of compromissen sluiten. Hij zag het als een opdracht om, in zijn eigen woorden, "vanuit de normen en waarden die de Heer voor alle mensen heeft gegeven het regeringsbeleid te toetsen". En dat deed hij met volle overgave. Geen vergadering sloeg hij over, en elk onderwerp voorzag hij van uitgesproken en vaak steile opvattingen. Hij luisterde heus wel naar argumenten van anderen, verzekerde Leerling, maar staan voor je zaak schiep volgens hem ook juist duidelijkheid. Zoals hij zelf zei: "Je kunt het wel of niet met me eens zijn, maar je weet wat je aan me hebt."

Gedurende zijn leven werd Leerling milder, bijvoorbeeld over politieke samenwerking met andere christelijke bloedgroepen. Toen de RPF en het GPV fuseerden, was Leerling lang een conservatieve stem in de ChristenUnie. Maar later sprak hij zich bijvoorbeeld toch publiekelijk uit voor verbreding van de grondslag van die partij, om ook meer rooms-katholieken aan te spreken. Tot het laatst bleef hij enorm betrokken bij de ChristenUnie.

Milder werd Leerling ook in de persoonlijke relaties. U refereerde er al aan, voorzitter, dat hij, nadat hij een preek had gehoord over vergeving, het bijlegde met Aad Wage-

naar, die de tweekoppige RPF-fractie in 1985 verliet na een hoogoplopende ruzie met Leerling. Die verzoening slaagde en toen Leerling noodgedwongen in een woonzorgcentrum terechtkwam, zocht Wagenaar hem elke paar weken op om bij te praten en om hem voor te lezen.

Die laatste jaren in mindere gezondheid waren niet makkelijk, maar Meindert Leerling putte troost uit zijn rotsvaste geloof. Of, zoals hij zelf schreef in een artikel uit 2017: wat er ook mag gebeuren, onze ziel is in tijd en eeuwigheid bij God welbewaard, veilig in Jezus' armen.

Namens het kabinet wens ik zijn familie en andere nabestaanden alle kracht toe bij het verwerken van dit grote verlies.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik verzoek iedereen een moment van stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De voorzitter:

Dank u wel. Ik schors de vergadering voor een enkel moment, zodat we de condoleances kunnen doorgeven aan de familie die hier aanwezig is.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.